

L'Oficina Pública de la Llengua Catalana

L'Oficina Pública de la Llengua Catalana de la Catalunya del Nord, creada fa ben poc, té a les mans un desafiament major: posar en marxa una política lingüística que reverteixi la perillosa dinàmica de substitució que pateix el català a l'Estat francès. La seua existència ja és en si mateixa un avenç per reunir institucions.

Text i fotos > **ALÀ BAYLAC FERRER**, professor, pedagog i activista per la llengua catalana a la Catalunya del Nord

L'Oficina Pública de la Llengua Catalana (OPLC) és el primer organisme de política lingüística de caràcter públic que han creat les administracions de l'Estat francès per definir i posar en marxa accions a favor de la llengua catalana a la Catalunya del Nord. Integren l'Oficina tots els nivells de l'Administració: des dels

municipis fins a l'Estat, la qual cosa li confereix un interès notable. Els tres membres essencials de l'OPLC són l'Estat (el prefecte, en representació del Govern francès; els representants del Ministeri d'Educació [Rectorat de Montpellier i Inspecció de Perpinyà] i els representants del Ministeri de Cultura), el Consell Regional i el Consell Departamental. La presidència de l'or-

ganisme —i l'impuls determinant— correspon a la presidenta regional i a la presidenta departamental. Creat el juny de 2019, l'OPLC va entrar en funcionament pocs dies abans del primer confinament per la covid, el març de 2020. Tot plegat, va ocasionar un llançament un poc entrebancat; si més no, amb unes condicions particulars.

L'Oficina té la seu a la Universitat de Perpinyà, perquè vol ser un ens amb característiques científiques i alhora al marge de contingències polítiques. A més de les tres parts constituents bàsiques, tenen veu i vot en els seus òrgans de decisió la vila de Perpinyà, el SIOCCAT (Sindicat Intercomunal per a la promoció de les llengües Occitana i Catalana) i la Universitat de Perpinyà. A més, l'Oficina integra un col·legi d'associacions que reuneix una trentena d'entitats amb interès per la llengua catalana, i un consell científic. La Generalitat de Catalunya —amb qui té un partenariat estret— és l'organisme convidat amb caràcter permanent als consells de l'OPLC.

El progrés de la institucionalització

Al cap de cinc anys de funcionament, l'OPLC, amb tan sols dos empleats permanents —el director, Pierre Lisot, i l'encarregat de missió, Xavier Espinet—, presenta un balanç positiu, tot i que l'actuació de l'entitat encara sigui primerenca, especialment en un tema com el lingüístic, que avalua resultats en la llarga durada.

OPLC
OFFICINA PÚBLICA DE LA LLENGUA CATALANA

Oficina Pública de la Llengua Catalana | www.oplcat.eu
OFICINA PÚBLICA DE LA LLENGUA CATALANA | OFFICE PUBLIC DE LA LANGUE CATALANE
52 Avinguda Paul Alduy, 66100 Perpinyà | 04 11 81 95 85 | contact@oplcat.eu

>> Un dels suports comunicatius i divulgatius difosos amb èxit per l'Oficina en milers d'exemplars.

El progrés principal és haver institucionalitzat la qüestió del català entre les administracions i els governants d'un Estat que encara no reconeix cap dret a locutors d'altres llengües que no siguin el francès

El progrés principal generat per l'Oficina Pública de la Llengua Catalana és haver institucionalitzat la qüestió del català entre les administracions i els governants d'un Estat que encara no reconeix cap dret a locutors d'altres llengües que no siguin el francès. Sense l'OPLC no existeix pas cap ens públic que obligui les institucions —departament, regió, Estat, municipi, universitat— a asseure's regularment per tractar la qüestió lingüística. Des de fa cinc anys, l'Oficina actua (amb els recursos materials i personals modestos que té) definint camps d'intervenció (aprenentatge, comunicació, difusió), impulsant projectes concrets, avaluant i retent comptes de les actuacions (informes anuals des del 2020), i teixint relacions en el dia a dia amb administracions i actors poc acostumats a treballar conjuntament ni a compartir les seues competències i pràctiques (institucions locals, ministeris com el d'Educació Nacional, associacions o encara la universitat).

Actuacions en tots els camps

Ara bé, la tasca en un Estat com el francès és tan immensa que els avenços, per reals que siguin, poden semblar diminuts. Qui els vulgui apreciar pot consultar directament els suports, materials i projectes presentats en el portal de l'Oficina (www.oplcat.eu) i a les xarxes (Facebook, YouTube...). Només esmentant-ne algunes consecucions

>> Les oficines de l'OPLC, situades al campus de la Universitat de Perpinyà.

ons podem valorar el que representa la política lingüística que porta a terme: en el camp de l'ensenyament, ha posat en marxa el Pla de generalització de l'aprenentatge de la llengua i del bilingüisme (terreny clau de l'ensenyament, en què per ara només hi ha el 8 % dels alumnes en classes bilingües i immersives, i el 20 % amb llengua opcional), i l'edició i la difusió de suports pedagògics; així mateix, impulsa projectes culturals (cicles de cinema, premis, publicació d'El Correu de la UNESCO) i per estimular l'ús de la llengua, s'ha creat un Servei de la Llengua i d'eines per promoure la retolació en català i la divulgació de lèxics, i s'ha endegat un observatori de la llengua (dades de l'ensenyament, de la pràctica social, enquesta d'usos lingüístics amb un doctorand de l'Institut Franco-Català Transfronterer, Lluís Dagues).

Reimplantar la llengua

El 2015, quan encara no hi havia entitat de política lingüística, l'enquesta elaborada pel Consell General, la Genera-

litat i l'IFCT de la Universitat de Perpinyà, indicava que el 61 % dels habitants de més de quinze anys de la Catalunya del Nord entenia el català (poc o molt), i que el 35 % el sabia parlar (entre molt bé i més o menys). En un territori sotmès a un flux migratori massiu (solenament el 40 % dels habitants de la Catalunya del Nord és nascut al territori) i mancat de qualsevol reconeixement jurídic de la llengua «regional», és especialment instructiu avaluar l'evolució de la situació i les expectatives de la societat. La nova enquesta d'usos lingüístics de 2025 conduïda per l'OPLC (i realitzada amb les administracions locals, Política Lingüística de la Generalitat i la Universitat) ajudarà a fer el diagnòstic del català a la Catalunya del Nord per tal que l'Oficina (i les institucions) concertin i ajustin els mitjans i les actuacions a les necessitats del segle XXI. L'objecte prioritari de l'OPLC —produir nous parlants, «reimplantar la llengua»— quedarà de tota manera al centre de la seua preocupació i de la seua raó de ser.